

1988. évi 3. törvényerejű rendelet

a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni nemzetközi egyezmény kihirdetéséről¹

Hatályos: 2007. 07. 01. –

(A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa² megerősítő okiratának letétbe helyezése az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtitkáránál 1987. április 15-én megtörtént. Az egyezmény a 27. cikk 1. bekezdése értelmében 1987. június 26-án hatályba lépett.)

1. § A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa az Egyesült Nemzetek Szervezete Közgyűlésének XXXIX. ülészakán elfogadott, „A kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni nemzetközi egyezmény”-t e törvényerejű rendelettel kihirdeti.

2. § Az egyezmény hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

EGYEZMÉNY

a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód ellen

Az Egyezményben részes államok
tekintettel arra, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmányában meghirdetett elvek értelmében az emberiség minden tagját megillető egyenlő és elidegeníthetetlen jogok elismerése a szabadság, az igazságosság és a béke alapja a világon.
elismerve, hogy ezek a jogok az ember személyiségében rejlő méltóságból fakadnak,
tekintettel arra, hogy az államoknak az Alapokmány, különösen annak 55. cikke értelmében elő kell segíteniük az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok egyetemes és hatékony tiszteletben tartását,
figyelembe véve az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 5., a Polgári Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 7. cikkét, amelyek egybehangzóan előírják, hogy senkit sem szabad kínzásban, sem pedig kegyetlen, embertelen, vagy megalázó büntetésben részesíteni vagy ilyen bánásmódnak alávetni,
úgyisint figyelemmel a Közgyűlés 1975. december 9-i ülésén a „Minden személynek a kínzás, és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetés vagy bánásmód elleni védelméről” címmel elfogadott Nyilatkozatra,
azt kívánva, hogy az egész világon növekedjék a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések és bánásmód elleni küzdelem hatékonysága,
az alábbiakban állapodtak meg:

ELSŐ RÉSZ

1. cikk

1. Az Egyezmény szempontjából a „kínzás” kifejezés minden olyan cselekményt jelent, amelyet szándékosan, éles testi vagy lelki fájdalom vagy szenvedés kiváltása céljából alkalmaznak valakivel szemben, hogy tőle, illetőleg harmadik személytől értesüléseket vagy vallomást csikarjanak ki, vagy hogy olyan cselekmény miatt büntessék, amelyet ő, vagy harmadik személy követett el, illetőleg amelynek elkövetésével őt vagy harmadik személyt gyanúsítanak, hogy megfélemlítsék, vagy nyomást gyakoroljanak rá, illetőleg hogy harmadik személyt félemlítsenek meg, vagy hogy harmadik személyre gyakoroljanak nyomást, valamint bármilyen megkülönböztetési formára alapított más okból alkalmaznak, ha az ilyen fájdalmat vagy szenvedést közfeladatot ellátó személy vagy hivatalos minőségben eljáró bármely más személy vagy ilyen személy kifejezett vagy hallgatóságos ösztönzésére vagy ennek hozzájárulásával bárki más okozza.

2. E cikk nem érinti azokat a nemzetközi szerződéseket vagy belső jogszabályokat, amelyek szélesebb körű értelmezést lehetővé tevő rendelkezéseket tartalmaznak vagy tartalmazhatnak.

2. cikk

1. Minden részes állam törvényhozási, igazgatási, bírósági és egyéb hatékony intézkedéseket köteles hozni annak érdekében, hogy megakadályozza kínzási cselekmények elkövetését a joghatósága alá tartozó egész területen.
2. Semmiféle kivételes körülményre, bármi legyen is az, hadiállapot, háborúval fenyegetés, belső politikai bizonytalanság vagy bármely más kivételes állapot, nem lehet hivatkozni a kínzás igazolására.
3. Feljebbvaló vagy közhatóság parancsára nem lehet hivatkozni a kínzás igazolására.

3. cikk

1. Egyetlen részes állam sem köteles kiutasítani, hazatoloncolni vagy kiadni valakit egy másik olyan államnak, ahol nyomós okoknál fogva tartani lehet attól a veszélytől, hogy az illető személyt megkínózzák.
2. Annak eldöntésére, hogy fennállnak-e ilyen okok, az illetékes hatóságoknak figyelembe kell venniük az ügyre vonatkozó minden szempontot, ideértve az adott esetben azt is, hogy az érintett államban rendszeresen, súlyosan, nyilvánvalóan vagy tömeges méretekben megsértik az emberi jogokat.

4. cikk

1. Valamennyi részes államnak gondoskodnia kell arról, hogy büntetőjoga szempontjából minden kínzási cselekmény bűncselekménynek minősüljön. Ugyanez vonatkozik a kínvallatás alkalmazásának kísérletére és bárkinek minden olyan cselekményére, amely a kínzási cselekményben való tártettességnak vagy bűnrészességnak minősül.
2. Minden részes állam e bűncselekményekre – súlyosságuk figyelembevételével – megfelelő büntetési tételeket állapít meg.

5. cikk

1. Minden részes állam illetékességének megállapítása céljából megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy értesüljön a 4. cikkben érintett cselekményekről a következő esetekben:
 - a) ha a cselekményt az adott állam joghatósága alá tartozó területen vagy az adott államban lajstromozott légi járművön vagy hajón követték el,
 - b) ha a bűncselekmény feltételezett elkövetője a szóban forgó állam polgára,
 - c) ha a sértett a szóban forgó állam polgára, és ez az állam ezt célszerűnek tartja.
2. Minden részes állam illetékességének megállapítása céljából ugyanígy megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy értesüljön ezekről a bűncselekményekről, amikor a feltételezett elkövető a joghatósága alá tartozó területen található, és amikor az érintett állam a 8. cikknek megfelelően nem adja ki az e cikk 1. bekezdése szerinti valamelyik államnak.
3. Az Egyezmény nem zárja ki a nemzeti törvények értelmében gyakorolt büntető joghatóságot.

6. cikk

1. Minden részes állam, amelynek területén olyan személy található, akit azzal gyanúsítanak, hogy a 4. cikk szerinti bűncselekmények valamelyikét követte el, miután a rendelkezésére álló értesülések megvizsgálása alapján meggyőződött arról, hogy a körülmények indokoltá teszik, biztosítja e személy fogva tartását, vagy minden más szükséges jogi intézkedést foganatosít e személy jelenlétének biztosításához. E fogva tartásnak és ezeknek az intézkedéseknek összhangban kell lenniük a szóban forgó állam jogszabályaival; a fogva tartás és az intézkedések csak arra az időre tarthatók fenn, amely a büntetőeljárás vagy a kiadatási eljárás megindításához szükséges.
2. Az adott állam a tények megállapítása végett haladéktalanul előzetes vizsgálatot folytat le.
3. A jelen cikk 1. bekezdése értelmében minden fogva tartott személy azonnal kapcsolatba léphet annak az államnak a legközelebbi illetékes képviselőjével, amelynek polgára, vagy ha hontalan személyről van szó, annak az államnak a képviselőjével, ahol szokásos tartózkodási helye van.
4. Ha valamely állam e cikk rendelkezései értelmében valakit őrizetbe vett, a fogva tartás tényéről és az ezt indokló körülményekről haladéktalanul értesíteni tartozik az 5. cikk 1. bekezdésében érintett államokat. Az az állam, amelyik előzetes vizsgálatot folytat a jelen cikk 2. bekezdése szerint, haladéktalanul értesíti ezeket az államokat a nyomozás eredményéről, és közli velük, hogy szándékában áll-e joghatóságát gyakorolni.

7. cikk

1. Az a részes állam, amelynek joghatósági területén olyan személyt találnak, akiről feltételezik, hogy a 4. cikk szerinti bűncselekmények valamelyikét követte el, és ezt a személyt nem adja ki, az 5. cikk szerinti esetekben a büntetőeljárás lefolytatása céljából az ügyet illetékes hatóságai elé terjeszti.

2. E hatóságok ugyanolyan feltételeknek megfelelően döntenek, mint amelyek ezen állam jogszabályai szerint minden súlyos köztörvényes bűncselekményre alkalmazandók. Az 5. cikk 2. bekezdése szerinti esetekben a büntetőeljárásra és ítéletre alkalmazandó bizonyítási szabályok semmi esetre sem lehetnek szigorúbbak, mint amelyeket az 5. cikk 1. bekezdése szerinti esetekben kell alkalmazni.

3. Mindenki számára, aki ellen a 4. cikkben foglalt bármely bűncselekmény miatt eljárás folyik, szavatolni kell, hogy méltányos bánásmódban részesül az eljárás valamennyi szakaszában.

8. cikk

1. A 4. cikk szerinti bűncselekményekre szükségképpen kiterjednek a részes államok között kötött kiadatási egyezmények. A részes államok kötelezettséget vállalnak arra, hogy ezeket a bűncselekményeket felveszik a későbbiekben megkötendő kiadatási egyezményeikbe.

2. Ha valamely részes állam a kiadást kiadatási szerződéstől teszi függővé, és egy olyan másik részes államtól érkezik hozzá kiadatási kérelem, amellyel nincs kiadatási szerződése, a jelen Egyezményt a hivatkozott bűncselekmények tekintetében a kiadás jogi alapjának tekintheti. A kiadásra a megkeresett állam jogszabályaiban meghatározott más feltételektől függően kerülhet sor.

3. Azokban a részes államokban, amelyek a kiadást nem teszik függővé olyan szerződéstől, amely e bűncselekményeket kiadatási bűncselekményeknek tekinti, a megkeresett állam jogszabályaitól függően kerülhet kiadásra sor.

4. A részes államok között a kiadás szempontjából ezeket a bűncselekményeket úgy kell tekinteni, mintha nemcsak az elkövetés helyén, hanem azon államok joghatósági területén is elkövették volna őket, amelyeknek az 5. cikk 1. bekezdése értelmében meg kell állapítaniuk illetékességüket.

9. cikk

1. A részes államok a lehető legszélesebb körű jogsegélyt nyújtják egymásnak a 4. cikkben érintett bűncselekmények tekintetében folyó büntetőeljárás során, ideértve a rendelkezésükre álló, a bírósági tárgyaláshoz szükséges összes bizonyíték közlését.

2. A részes államok az e cikk 1. bekezdésében foglalt kötelezettségeiknek a köztük fennálló jogsegélyegyezményeknek megfelelően tesznek eleget.

10. cikk

1. Minden részes állam gondoskodni köteles arról, hogy a kínzás tilalma teljes mértékben szerepeljen a polgári vagy katonai jogalkalmazó személyek, az orvosi kar, a közhivatalnokok és minden más olyan személy számára szánt oktatási és tájékoztató anyagokban, akiknek bármilyen módon közük lehet bármely letartóztatott, őrizetben levő vagy börtönbüntetését töltő személy őrizetéhez, kihallgatásához vagy a vele való bánásmódhoz.

2. Minden részes államnak fel kell vennie a kínzás tilalmát a felsorolt személyek kötelezettségeit és hatáskörét szabályozó rendelkezésekbe és utasításokba.

11. cikk

Minden részes államnak joghatósága egész területén, mindenfajta kínzási eset kiküszöbölése érdekében rendszeres ellenőrzést kell gyakorolnia a kihallgatásra vonatkozó szabályok, utasítások, módszerek és gyakorlat, továbbá a bármilyen módon letartóztatott, őrizetben levő vagy börtönbüntetésüket töltő személyek őrizetére, valamint a velük való bánásmódra vonatkozó rendelkezések megtartása felett.

12. cikk

Minden részes államnak gondoskodnia kell arról, hogy az illetékes szervek haladéktalanul és részrehajlás nélkül vizsgálatot folytassanak le minden olyan esetben, amikor ésszerű indokok állnak fenn annak a feltételezésére, hogy joghatósági területén

valahol kínzási cselekményt követtek el.

13. cikk

Minden részes állam biztosítja bárkinek, aki azt állítja, hogy joghatósági területén valahol kínzásnak vetették alá, azt a jogot, hogy panasszal élhessen az adott állam illetékes hatóságainál, amelyek azonnal és részrehajlás nélkül megkezdik ügyének kivizsgálását. A panaszos és a tanúk védelmének biztosítása érdekében intézkedéseket kell fogantatosítani annak elkerülésére, hogy az előterjesztett panasz vagy tanúvallomás miatt ezek a személyek bármilyen rossz bánásmódban részesüljenek, vagy ellenük bármiféle megfélemlítést alkalmazzanak.

14. cikk

1. Minden részes állam biztosítja jogrendszerében a kínzási cselekmény sértettjének azt a jogot, hogy jóvátételt kapjon, és megfelelő módon méltányos kártalanításban részesüljön, ideértve a lehető legteljesebb mértékű rehabilitációjához szükséges anyagi eszközöket is. Ha a sértett a kínzási cselekmény következtében meghal, jogutódai kártalanításra jogosultak.

2. E cikk nem zár ki semmiféle olyan kártalanítási jogosultságot, amely a sértettet vagy bárki mászt a hazai jogszabályok értelmében illetve meg.

15. cikk

Minden részes állam biztosítja, hogy olyan nyilatkozatra, amelyről bebizonyosodott, hogy kínzással csikarták ki, semmiféle eljárásban ne lehessen mint bizonyítékra hivatkozni, annak az eljárásnak a kivételével, amelyben azt a kínzással vádolt személy ellen használják fel annak bizonyítására, hogy a nyilatkozatot megtették.

16. cikk

1. Minden szerződő állam kötelezi magát arra, hogy joghatósági területén megtilt minden olyan egyéb cselekményt, amely kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetést vagy bánásmódot képez, de nem minősül az 1. cikkben meghatározott kínzási cselekménynek, és ha e cselekményeket közfunkciót ellátó személy vagy hivatalos minőségben eljáró bármely más személy vagy ilyen személy kifejezett vagy hallgatóságos ösztönzésére vagy ennek hozzájárulásával eljáró személy követi el. Különösképpen a 10., 11., 12. és 13. cikkeken felsorolt kötelezettségeket kell ilyenkor is alkalmazni, a kínzás kifejezésnek az egyéb kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetés vagy bánásmód egyéb formái kifejezéssel való helyettesítése útján.

2. A jelen Egyezmény rendelkezései nem érintik bármely más nemzetközi szerződés, vagy belső jogszabály olyan rendelkezéseit, amelyek a kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetéseket vagy bánásmódot tilalmazzák, illetőleg a kiadatásra vagy a kiutasításra vonatkoznak.

MÁSODIK RÉSZ

17. cikk

1. Létrehozták a Kínzás elleni Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság), amely az alábbiakban meghatározott funkciókat látja el. A Bizottság tíz magas szintű erkölcsi érzékkel bíró olyan szakértőből áll, akik az emberi jogok területén elismert szaktekintélyek, és a Bizottságban nem hivatalos minőségükben járnak el. A szakértőket az Egyezményben részes államok választják, figyelemmel az igazságos területi megoszlásra és annak fontosságára, amit a Bizottságban több jogi tapasztalattal rendelkező személy részvétele jelent.

2. A Bizottság tagjait az egyezményben részes államok által ajánlott jelöltek jegyzékéről titkos szavazással választják meg. Az Egyezményben részes minden állam a saját állampolgárai közül egy jelöltet állíthat. Az Egyezményben részes államok figyelembe veszik annak a fontosságát, hogy olyan személyeket javasoljanak, akik egyúttal a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya értelmében létrehozott Emberi Jogok Bizottságának is tagjai és akik hajlandók lennének a Kínzás elleni Bizottságban helyet foglalni.